

Helyi közigazgatási szintű műemlékvédelem

Szerző: Mihály Zita

**Szülőföld
Alap**

**ÖNKORMÁNYZATI
MENEDZSMENTÉRT
ALAPÍTVÁNY**

www.onkormanyzat.ro
ERDÉLYI ÖNKORMÁNYZATI PÓRTÁL

Távoktatási tananyag önkormányzatok részére

Helyi közigazgatási szintű műemlékvédelem

Szerző: Mihály Zita

Kolozsvár
2006

Tartalomjegyzék

MI A MŰEMLEK ÉS MI AZ ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG ?	3
HONNAN LEHET MEGTUDNI EGY ADOTT TELEPÜLÉS MŰEMLEKEIT ?	3
HOGYAN OSZTÁLYOZZA AZ ORSZÁGOS JEGYZÉK A.....	4
MŰEMLEKEKEKET ?.....	4
ROMÁNIA VILÁGÖRÖKSÉGI LISTÁRA FELVETT MŰEMLEKEI A KÖVETKEZŐK:.....	4
ZÁRT A MŰEMLEKLISTA? KI JAVASOLHAT MŰEMLEK FELVÉTELT VAGY TÖRLÉST ?	5
MELYEK A MŰEMLEKVÉDELMEZ SZABÁLYOZÓ FŐBB JOGSZABÁLYOK?	5
A MŰEMLEKVÉDELEM NEMZETKÖZI DOKUMENTUMAI, AMELYEKEHEZ ROMÁNIA IS CSATLAKOZOTT.....	7
MI A MŰEMLEK VÉDETT ÖVEZETE (ZONA DE PROTECTIE A MONUMENTULUI) ÉS MIT KELL TUDNI RÓLA?.....	8
MILYEN BAVATKOZÁSOK VÉGEZHETŐEK EGY MŰEMLEKEN ?	8
MILYEN BEAVATKOZÁS VÉGEZHETŐ ÉS MILYEN FELTÉTELEK MELLETT A MŰEMLEKEK VÉDETT ÖVEZETÉBEN?	9
A MŰEMLEKVÉDELMI BIZOTTSÁGOK ÉS MŰKÖDÉSŰK	9
KIK LEHENEK MŰEMLEK TULAJDONOSOK? ELADHATÓ-E A MŰEMLEK ÉS MILYEN ELJÁRÁSSAL?	10
KÖTELEZHETŐ-E A MŰEMLEKLAJDNOS A MŰEMLEK KARBANTARTÁSÁRA? HOGYAN?	11
MI A HELYI ÖNKORMÁNYZAT SZEREPE ÉS KÖTELESSÉGE A MŰEMLEKVÉDELMBEN?	11
MELYEK AZ ÁLTALÁNOS ÉRVÉNYŰ MŰEMLEKVÉDELMI SZABÁLYOK (AMELYEKRŐL AZ ÖNKORMÁNYZATOK IS TÁJÉKOZTATHATJÁK A TULAJDONOSOKAT) ?	11
KIK RESTAURÁLHATJÁK A MŰEMLEKEKET ?.....	12
A MŰEMLEKVÉDELMI TÖRVÉNY ÁLTAL A TULAJDONOSOK SZÁMÁRA BIZTOSÍTOTT KEDVEZMÉNYEK	13
MŰEMLEKEK FELIRATOZÁSA	13
A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK SZEREPE A MŰEMLEKVÉDELMBEN	14
FONTOSABB CÍMEK,ELÉRHETŐSÉGEK.....	14

A műemlék és az épített örökség meghatározása

L 422/2001

MŰEMLÉK = építészeti, régészeti, történelmi, művészeti, népművészet, egyházi, szociális tudományos vagy technikai értékkel rendelkező ingatlan amely egy országos nyilvántartásban szerepel és amely jogilag is védett.

A műemlék típusai:

m – **műemlék** (monument) = minden olyan épület, építmény, létesítmény vagy egyéb ingatlan jellegű alkotás, valamint azok rendeltetésszerűen összetartozó együttese (rendszere), vagy annak része (romja vagy töredéke) és az ehhez tartozó szerelések, külső és belső berendezések az ingatlan területtel együtt (meghatározás: 422/2001-es törvény, 3. cikkely, a) bekezdés)

a – **együttes** (ansamblu) = több épületből, építményből vagy létesítményből álló együttes amely összefüggésben áll akár építészeti, művelődéstörténeti, történelmi, urbanisztikai szempontból - és az ezekhez tartozó ingatlanterületek alkotta együttes (3. cikkely, b) bekezdés)

s – **műemléki jelentőségű terület/ műemléki helyszínek** (sit) = ingatlanok minden olyan csoportja, amely az adott település jellegzetes , történelmileg kialakult szerkezete, összképe, a tájjal való kapcsolata, amely tér- és utcakép szempontjából megtartásra érdemes. (3. cikkely, c) bekezdés)

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG = bármely, a múltból származó ingatlan, amely a helytörténet szempontjából érdekes vagy értékes és amelyet a helyi közösség, akár érzelmi szempontok alapján is védelemre érvényesnek tart. Ezek a helyi önkormányzat védeleme alá helyezhetők az általános településrendezési terv keretében. A műemlékvédelmi törvény ezekre nem vonatkozik, védelmüket az általános településrendezési terv (plan urbanistic general) urbanisztikai szabályzata (regulament urbanistic) biztosítja.

Honnan lehet megtudni egy adott település műemlékeit ?

O.M.C.C 2314/2004

Az országos műemlékjegyzéket 2004-ben közölte a 646/bis számú Románia Hivatalos Közlönye (Monitorul Oficial al Romaniei Partea I. nr. 646 bis), de megtalálható a Művelődési és Egyházügyi Minisztérium honlapján is www.cultura.ro, esetleg a megyei Művelődési, Egyházügyi és Nemzeti Kulturális Örökség Igazgatóságának honlapján (ha van ilyen) Vannak megyék (pl. Kovászna, Szeben) ahol a műemlék-jegyzéket tartalmazó katalógusokat adtak ki, ezeket a Művelődési, Egyházügyi és Nemzeti Kulturális Örökség Igazgatóságainak székhelyén lehet beszerezni.

Megjegyzés: a 2004-ben publikált jegyzéket 1991-ben állította össze az akkori országos hivatal, és 1992 januárjában közzétették a megyék Prefektusi Hivatalaival, akik továbbították a műkincsvédő hivatalok és a helyi önkormányzatok felé. Ez azt jelenti, hogy hivatalos műemlékjegyzék 1992-től létezik.

Az 1991-ben összeállított jegyzéket csoportosította át, aktualizálta és publikálta 2004-ben a Művelődési és Egyházügyi Minisztérium.

Hogyan osztályozza az országos jegyzék a műemlékeket ?

O.M.C.C. 2682/2003

1. Jellegük szerint 4 csoportba:

- I. régészeti lelőhelyek (situri arheologice),
- II. építészeti műemlékek/műemlék épületek, épületegyüttesek védett területek, utcák, utcarészek, emlékházak stb. (monumente de arhitectura)
- III. köztéri műemlékek /szobrok, emlékművek (monumente de for public)
- IV. Emlékhelyek, síremlékek /sírkertek és temetők (monumente memoriale și funerare)

2. Értékük szerint 2 kategóriába:

- A. országos és nemzetközi érdekeltégű
- B. helyi érdekeltégű

Minden jogilag védett műemlék kóddal rendelkezik. Pl. HR-II-a –A-1272 amely sorrendben a következőt jelöli: megye-jellege – típusa – érték kategóriája - száma

Megjegyzés: a Világörökségi listára felvett műemlékek az országos listában az A. kategóriában szerepelnek

Románia Világörökségi listára felvett műemlékei a következők:

L 564/2001

S. SZ.	MEGNEVEZES	COD UNESCO	FELVE TEL EVE	MEGYE	HELYSEG
C.1	Situri sătești cu biserici fortificate din Transilvania	596 bis	1993-1999		
C.1.1	Câlnic	596 bis	1999	Alba	Com. Câlnic
C.1.2	Prejmer	596 bis	1999	Brașov	Com. Prejmer
C.1.3	Viscri	596 bis	1999	Brașov	Com. Bunești
C.1.4	Dârjiu	596 bis	1999	Harghita	Com Dârjiu
C.1.5	Saschiz	596 bis	1999	Mureș	Com. Saschiz
C.1.6	Biertan	596 bis	1993	Sibiu	Com. Biertan
C.1.7	Valea Viilor	596 bis	1999	Sibiu	Com. Valea Viilor
C.2	Mănăstirea Horezu	597	1993	Vâlcea	Com. Horezu
C.3	Biserici din Moldova	598	1993		
C.3.1	Biserica Tâierea capului Sf. Ioan Botezătorul	598	1993	Suceava	Com. Arbore
C.3.2	Biserica Adormirea Maicii Domnuluiși Sf. Gheorghe a fostei Mănăstiri Humor	598	1993	Suceava	Com. Mănăstirea Humorului
C.3.3	Biserica Buna vestire a mănăstirii Moldovița	598	1993	Suceava	Com. Vatra Moldoviței
C.3.4	Biserica Sf. Cruce din Pătrăuți	598	1993	Suceava	Com. Pătrăuți
C.3.5	Biserica Sf. Nicolae a mănăstirii Probota	598	1993	Suceava	Com. Dolhasca
C.3.6	Biserica Sf. Gheorghe din Suceava	598	1993	Suceava	Suceava
C.3.7	Biserica Sf. Gheorghe a fostei mănăstiri Voroneț	598	1993	Suceava	Gura Humorului

C.4	Centrul istoric Sighișoara	902	1999	Mureș	Sighișoara
C5	Ansamblul biserici din lemn din Marmureș	904	1999		
C5.1	Biserica intrarea în biserică Maicii Domnului	904	1999	Maramureș	Com. Bârsana
C5.2	Biserica Sf. Nicolae	904	1999	Maramureș	Com. Budești
C5.3	Biserica Sf. Paraschiva	904	1999	Maramureș	Com. Desești
C5.4	Biserica nașterea maicii Domnului	904	1999	Maramureș	Sat Ieud-Deal Com. Ieud
C.5.5	Biserica Sf. Arhanghel	904	1999	Maramureș	Sat Plopiș Com. Șișești
C.5.6	Biserica Sf. Paraschiva	904	1999	Maramureș	Sat Poienile Izei Com. Botiza
C.5.7	Biserica Sf. Arhanghel	904	1999	Maramureș	Rogoz Oraș Târgu Lăpuș
C.5.8	Biserica Sf. Arhanghel	904	1999	Maramureș	Sat Surdești Com. Șișești
C.6	Fortărețe dacice din M-ții Orăștie	906	1999		
C.6.1	Sarmisegetusa Regia Grădiștea de Munte	906	1999	Hunedoara	Com. Orăștioara de Sus
C.6.2	Costești Cetățuia	906	1999	Hunedoara	Com. Orăștioara de Sus
C.6.3	Costești-Budaru	906	1999	Hunedoara	Com. Orăștioara de Sus
C.6.4	Luncani-Piatra Roșie	906	1999	Hunedoara	Com. Boșorod
C.6.5	Banița	906	1999	Hunedoara	Mun. Petroșani
C.6.6	Căpâlna	906	1999	Alba	Com. Săsciori

Zárt a műemléklista? Ki javasolhat műemlék felvételt vagy törlést?

<p>L 422/2001 O.M.C.C 2682/2003 O.M.C.C 2182/2005</p>

A műemlékjegyzék nem zárt, állandóan változik. Leggyakrabban változó paraméterek: a tulajdonviszony, utca nevek, házszámok. Változást hozhatnak új, eddig nem ismert értékek felbukkanása, vagy a műemlékek pusztulása, különböző tényezők hatására.

Ezért a műemlékjegyzéket 5 évenként aktualizálják.

Műemlék jegyzékbe felvétetni vagy erről törölni objektumot hasonló szabály szerint lehet. Kezdeményező lehet hivatalból a szakhatóság, lehet a polgármester, vagy lehet maga a tulajdonos. A dokumentációt a 2682/2003-as rendelet 14. cikkelye alapján kell összeállítani, az Országos Műemléki Bizottság – Nyilvántartás szakágazata (Comisia Națională a Monumentelor Istorice - Secția evidentă) bírálja el, a művelődési és egyházügyi miniszter hagyja jóvá és Románia Hivatalos közlönye teszi közzé.

Melyek a műemlékvédelmet szabályozó főbb jogszabályok?

<p>HG 1430/2003 Hotărâre pentru aprobarea Határozat metodologice privind szabályok jövöhagyásáról, azon</p>	<p>Monitor Oficial/ Hivatalos közlöny 905/18.XII.2003</p>
--	---

		situațiile în care MCC, respectiv autoritățile administrației publice locale contribuie la acoperirea costurilor lucrărilor de protejare a monumentelor istorice ...	helyzetek tekintetében, amelyeken a Művelődési és Egyházügyi Minisztérium és a helyi önkormányzatok hozzájárulnak a műemlékekkel kapcsolatos munkálatok költségeinek fedezéséhez	
HG	78/2005	Hotărâre organizarea și funcționarea MCC		137/15.II.2005
HG	493/2004	Hotărâre pentru aprobarea Metodologiei privind monitorizarea monumentelor înscrise în Lista patrimoniului mondial ...		380/30.IV.2004
HG	1309/2002	Hotărâre pentru aprobarea Normelor metodologice privind cuantumul timbrului monumentelor istorice și modalitățile de percepere, încasare, virare, utilizare și evidențiere a sumelor rezultate din aplicarea acestuia		888/9.XII.2002
HG	610/2003	Hotărâre pentru aprobarea Normelor metodologice privind procedura de acordare a creditelor necesare efectuării de lucrări de protejare la monumentele istorice deținute de persoanele fizice sau juridice de drept privat		402/10.VI.2003
HG	802/2005	Hotărâre privind organizarea și funcționarea Fondului Cultural Național		
L	422/2001	Legea privind protejarea monumentelor istorice	Törvény a műemlékek védelméről	
L	564/2001	Lege pentru aprobarea Ordonanței guvernului nr. 47/2000 privind stabilirea unor măsuri de protecție a monumentelor istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial		695/1.XI.2001
L	468/2003	Lege privind modificarea și completarea Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice		820/19XI.2003
L	5/2000	Legea privind aprobarea planului de amenajarea teritoriului național		152/12.IV.2000
O.G	43/2000			
O.G	47/2000	Ordonanța privind stabilirea unor măsuri de protecție a monumentelor istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial		45/31.XII.2000
O.M.C..C	2682/2003	Ordin privind aprobarea Normelor metodologice de clasare și evidență a monumentelor istorice, a Listei monumentelor istorice, a Fișei analitice de evidență a monumentelor și a Fișei minimale de evidență a monumentelor	A Művelődési és egyházügyi miniszter rendelete a metodológiai szabályok jóváhagyásáról, amelyek a történelmi műemlékek beiktatásáról, nyilvántartásáról valamint minimális Adatlapjára vonatkozik	448/24.VI.2003

O.M.C.C.	2043/2002	Ordin privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice	A Művelődési és egyházügyi miniszter rendelete, az Országos Műemlékvédő Bizottság szervezési és működési szabályzatáról	360/29.V.2002
O.M.C.C.	2182/2005	Ordin pentru aprobarea Listei monumentelor istorice 2004 – modificări și completări și a Listei monumentelor istorice 2004 – monumente dispărute, modificări și completări		996/10.XI.2005
O.M.C.C.	2314/2004	Ordin privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată și a Listei monumentelor dispărute		646/16.VII.2004
O.M.C.C.	2237/2005	Ordin privind aprobarea Normelor metodologice de semnalizarea monumentelor istorice		220/16.III.2005
O.M.C.C.	2032/1999	Ordin pentru înființarea Comisiei de atestare în Domeniul monumentelor Istorice și aprobarea normelor și criteriilor de atestare a experților în domeniul protejării monumentelor istorice și specialiști în domeniul conservării și restaurării	Rendelet a Műemlékek területén Attesztáló Bizottság létesítéséről és műemlékvédelem területén tevékenykedő szakértők és restaurátor szakemberek attesztálási szabályainak és kritériumainak jóváhagyása	589/3.XII.1999
O.M.C.C.	2364/2005	Ordin pentru aprobarea Normelor metodologice pentru stabilirea, vârsarea și gestionarea sumelor care constituie fondul cultural național		

A műemlékvédelem nemzetközi dokumentumai, amelyekhez Románia is csatlakozott

D	111/1991	Decret pentru aderarea României la Convenția culturală europeană încheiată la Paris la 19.decembrie 1954		258/20.XII.1991
L	157/1997	Lege privind ratificarea Convenției pentru protecția patrimoniului arhitectural al europei adoptată la Granada la 3 octombrie 1985		274/13.X.1997
D	187/1990	Decret pentru acceptarea Convenției privind protecția patrimoniului mondial cultural și natural adoptată de Conferința generală a ONU din 1972		46/31.III.1990

Mi a műemlék védett övezete (zona de protecție a monumentului) és mit kell tudni róla?

L 422/2001

Nem azonos a műemléki övezettel (zona protejată)

MŰEMLEKI KÖRNYEZET/ MŰEMLEK VÉDELMI ÖVEZETE (zonă de protecție) = a műemlék, illetve műemléki jelentőségű terület közvetlen környezete, amelynek területén minden változást és beavatkozást a műemlék városképi, illetőleg tájképi megjelenésének és értékei érvényesülésének kell alárendelni és amelyet ilyenként védetté nyilvánítottak

Minden műemlék a 422/2001- es törvény 59. cikkelye alapján ideiglenesen meghatározott védett környezettel rendelkezik (zona de protecție). Ez a műemléki ingatlan terület szélétől mért városban 100-, falun 200-, beépítetlen területeken 500 méteres övezet. A végleges övezetet a 8. cikkely alapján minden műemlék esetében külön-külön, szaktanulmány útján kell majd körülhatárolni.

Milyen beavatkozások végezhetőek egy műemléken ?

L 422/2001

A törvény 22. cikkely (2) bekezdésének értelmében beavatkozásnak számít:

- a) bármilyen nemű kutatás, építés, bővítés, javítás, konzolidálás, konzerválás, restaurálás, tájrendezési munkák, és minden olyan munkálat, amely a műemlék összképén vagy anyagi megjelenésén változást eredményez, beleértve a javítási fokozatokat, külső- belső megvilágítást és díszvilágítást is;
- b) a műemlékek művészi komponenseiről való mintavétel;
- c) végleges vagy időszakos kerítések, védelmi jellegű építmények, rögzített bútorok, cég- és hirdetőtáblák, vagy bármilyen feliratozás a műemléken vagy a műemlék belső területén, szerkezetén;
- d) a műemlék rendeltetésének, funkciójának végleges vagy időszakos megváltoztatása;
- e) a műemlék elköltöztetése;
- f) tereprendezési munkák, járdák, utak építése a hozzájuk tartozó kiegészítővel, közlekedési táblákkal, beleértve a műemlékek védett övezetét is.

Ezen beavatkozások mindenikéhez, előzetesen kell kérelmezni a műemléki hatóság jóváhagyását (aviz de specialitate). Erről a tulajdonost az urbanisztikai bizonylatban tájékoztatjuk ahová a következő szöveg kerül: *avizul Ministerul Culturii si Cultelor prin Directia pentru Cultură, Culte și patrimoniul Cultural Național*

A szakhatóság a Művelődési és Egyházügyi Minisztérium, ezen belül a Műemléki Hivatal (Serviciul Monumente istorice) és ennek megyei képviselői (Directia pentru Cultura, Culte și Patrimoniul Cultural Național – Serviciul Monumente istorice). Minden kérést a megyei hivatalokhoz kell beadni/iktatni, amelyeknek elsősorban nyilvántartó és ellenőrző szerepük van. A jóváhagyásról - a beavatkozás komplexitásától függően - az Országos Műemléki Bizottság, vagy ennek szakágazatai, vagy a multidiszciplináris Regionális Bizottságok

döntenek; a válasz megírása pedig esetenként a megyei- vagy központi (bukaresti) hivatal feladata.

A műemléken végzett beavatkozások dokumentációja a beavatkozás komplexitásától függően változik. Általában az építkezést szabályozó 50/1991- es számú 2005-ben újra kiadott törvény előírásainak megfelelő. Ami plusszt jelent a műemlék esetében kötelező kutatási tanulmányi munkák dokumentációja.

Milyen jellegű beavatkozás végezhető és milyen feltételek mellett a műemlékek védett övezetében?

A műemlék védett övezetének szerepe a műemlék értékeinek érvényre juttatása, kiemelése.

A védelem szerepe ennek biztosítása. Ezért ebben az övezetben történő beavatkozásokat a Műemlékvédelmi Bizottság (ennek szakágazata vagy albizottsága) is jóvá kell hagyja.

Általános szabály, hogy a védett övezetben történő beavatkozások nem takarhatják, nem rejthetik el a műemléket, vagy ennek értékeit, új épület esetében ennek úgy kell igazodni a műemlékhez, hogy sem tömegében sem látványában ne nyomja el azt.

Erre a munkálatokra összeállított dokumentáció is az építkezést szabályozó 50/1991- es számú 2005-ben újra kiadott törvény előírásainak megfelelő. Plussz követelmény lehet esetenként a beavatkozás és a környezet viszonyáról készített tanulmány.

A műemlékvédelmi bizottságok és működésük

O.M.C.C 2043/2002

Az Országos Műemlékvédelmi Bizottság (Comisia Națională a Monumentelor Istorice) a Művelődési és Egyházügyi Minisztérium mellett működő, tudományos szakmai tanácsadói szerv, amelynek fő célja az engedélyezésre beadott dokumentációk elbírálása.

Egyéb hatáskörét a minisztériumi rendelet 13. cikkelye szabályozza.

A Bizottságot az elnök vezeti, titkársága a minisztérium Műemlékvédő Hivatala, titkára pedig a hivatal igazgatója.

Az Országos Bizottságnak szakágazatai, valamint a fejlesztési régiókkal megegyező területi albizottságai vannak.

A. Szakágazatok:

1. Nyilvántatási
2. Műszaki szakágazat (építészeti, statika és régészeti osztályokkal)
3. Művészi komponensek
4. Urbanisztikai és védett területek

B. Területi albizottságok száma 8:

1. számú központ: Iași megye Művelődési, Egyházügyi és Nemzeti Kulturális Örökség Igazgatósága

Ide tartoznak: Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui megyék

2. számú központ: Tulcea megye Művelődési, Egyházügyi és Nemzeti Kulturális Örökség Igazgatósága

Ide tartoznak: Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea megyék

3. számú központ: Prahova megye Művelődési, Egyházügyi és Nemzeti Kulturális Örökség Igazgatósága

Ide tartoznak: Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița megyék

4. számú központ: Dolj megye Művelődési, Egyházügyi és Nemzeti Kulturális Örökség Igazgatósága

Ide tartoznak: Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea megyék

5. számú központ: Temes megye Művelődési, Egyházügyi és Nemzeti Kulturális Örökség Igazgatósága

Ide tartoznak: Arad, Caraș-Severin, Hunnyad, Temes megyék

6. számú központ: Kolozs megye Művelődési, Egyházügyi és Nemzeti Kulturális Örökség Igazgatósága

Ide tartoznak: Bihar, Beszterce-Naszód, Kolozs, Máramaros, Szatmár megyék

7. számú központ: Brassó megye Művelődési, Egyházügyi és Nemzeti Kulturális Örökség Igazgatósága

Ide tartoznak: Fehér, Brassó, Kovászna, Hargita, Maros és Szeben megyék

8. számú központ: Bukarest Művelődési, Egyházügyi és Nemzeti Kulturális Örökség Igazgatósága

Ide tartoznak: Bukarest és Ilfov megye

A bizottságok döntésének betartása kötelező, ezt a törvény garantálja. (11. cikkely)

Gyűlését hónaponkénti periodicitással tartja

Kik lehetnek műemlék tulajdonosok? Eladható-e a műemlék és ha igen, milyen eljárással?

L 422/2001

A törvény 4. cikkelye szerint műemlék lehetnek az állam- vagy a helyi önkormányzatok magán- vagy köztulajdonában, de lehetnek fizikai vagy jogi személyek magántulajdonában is. A tulajdonviszonyt a műemlékvédelmi törvény-keret nem szabályozza, de a műemlékvédelmi hatóság a tulajdonost nyilvántartásba veszi. A tulajdonos ismerete és elérhetősége a kapcsolat tartás szempontjából fontos. Ezen kapcsolattartásnak a törvényes alapja a **MŰEMLEK HASZNÁLATI KÖTELEZVÉNYE** (Obligația privind folosința monumentelor istorice) – a védelmi törvény 16. cikkelye

Az állam vagy a helyi önkormányzatok tulajdonában lévő műemlékek nem adhatók el, nem képezhetik adás-vételi szerződés tárgyát. Ezek maximum 49 évre lehet „koncesszionálni” vagy a szakhatóság jóváhagyásával bérbe adni.

A fizikai vagy jogi személyek magántulajdonában lévő műemlékek eladhatók de ebben az esetben érvényesíteni kell az állam elővételi jogát, amelyet a védelmi törvény 4. cikkelye ír elő. Az eladási szándékot a megyei szakhatóságoknál kell hivatalosan bejelenteni. Az állam elővételi jogát a Művelődési és Egyházügyi Minisztériumon keresztül érvényesíti. Várakozási határidő a bejelentéstől számított 30 nap. Ezután, a helyi önkormányzatoké az elővételi jog amelyet a bejelentéstől számított 15 napon belül érvényesíthetnek. Ha a bejelentéstől számított 45 napon belül az állam nem tart igényt a műemlékre akkor az eladható. Feltétel, hogy a Műemlék használati kötelezvénye a tulajdonjogi okiratok része legyen.

Az ingatlan műemléki státuszáról az adás-vételre kiadott urbanisztikai bizonylatnak is tájékoztatni kell.

Kötelezhető-e a műemléklajdonos a műemlék karbantartására? Hogyan?

L 422/2001
L 2/2001

A műemléktulajdonos a védelmi törvény 38. cikkelyének megfelelően a következőkre köteles:

- a műemléket karbantartani, használni és kihasználni a HASZNÁLATI KÖTELEZVÉNY –ben előírtak alapján

- biztosítani a műemlék őrizetét és tűzvédelmét

-sürgősen értesíteni a szakhatóságot és helyi önkormányzatot, valamint a polgármestert személyesen a műemlék azon állapotmódosulásairól vagy károsodásairól amelyek veszélyeztetik annak létét

- sürgősen értesíteni a szakhatóságot és helyi önkormányzatot, személyesen a polgármestert bármilyen lelet előbukkanásáról: legyen az régészeti lelet, épületrészek, bútorzat stb. Ha ezek ingóságok akkor köteles a megőrzésüket 15 napig biztosítani

- lehetővé tenni a művelődési és egyházügyi minisztérium által kijelölt szakembereknek számára a műemlékhez való hozzáférhetőséget és tanulmányozását

- régészeti tehermentesítés esetén, ha ezt a tulajdonos által kezdeményezett munkákat követeli meg, ezt finanszírozni

- köteles bármely beavatkozásra a szakhatósági engedélyt beszerezni

- a beavatkozásokat **atesztált** szakemberekkel végeztetni

- köteles a szakhatósági engedélyben előírtakat betartani

- a törvényesen, külső támogatással történő beavatkozások lehetőségét biztosítani

- a műemlék feliratozás felszerelésének megengedése

- a tulajdonjogi viszonyok változásának bejelentése a szakhatóságokhoz

- bejelenteni a szakhatósághoz az eladási szándékot

-adás-vétel esetén 15 napon belül köteles az új tulajdonjogot írásban közölni a szakhatósággal

A fent felsorolt köteleességek be nem tartása a védelmi törvény 56 cikkelyének értelmében kihágás és mint ilyen a 2/2001- es törvény alapján büntethető. A büntetés 2500-5000 RON között van.

Mi a helyi önkormányzat szerepe és kötelessége a műemlékvédelmben?

- a tulajdonában lévő műemlékre kérje a Műemlék használati kötelezvényét a megyei Művelődési, Egyházügyi és Nemzeti Kulturális Örökség Igazgatóságától (törvény)
- a költségvetésből ezek őrzésére, karbantartására, stb. Pénzösszeget elkülönítsen (törvény)
- a tisztázatlan tulajdonviszonyú műemlékekről köteles gondoskodni ezek tulajdonjogának tisztázásáig(törvény)

Melyek az általános érvényű műemlékvédelmi szabályok (amelyekről az önkormányzatok is tájékoztathatják a tulajdonosokat) ?

A legfontosabb alapszabály, hogy a műemlék nem bontható le sem részben sem egészében. Hozzáépítés csak korlátozottan és jól megindokolt esetben lehetséges

Nem használható bármire a műemlék, a funkcióváltást minden esetben engedélyeztetni kell
Műemléken bármilyen csere csak jól megindokolt esetben lehetséges
Beavatkozás esetén más ingatlanoktól eltérően szaktanulmányok elvégzése szükséges
Műemlékre reklámok, hirdetések nem szerelhetők. Ezt a 955/2004-es számú
Kormányhatározat 36. cikkelye tiltja (HG 955/2004 - Hotărâre pentru aprobarea
reglementărilor cadru de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 71/2002 privind organizarea și
funcționarea serviciilor publice de administrare a domeniului public și privat de interes local –
M.Of. 660/22.VII.2004)
Cégtáblák esetén ennek igazódnia kell a homlokzat méretéhez, stílusához, színéhez
Műemléken csak hagyományos építőanyagok használhatók
Külső, belső festés esetén kötelező a falkutatás, amelynek az eredeti rétegek feltárása a célja,
a festés pedig a szakember által meghatározott színben kell történjen.

Kik restaurálhatják a műemlékeket ?

O.M.C.C 2032/1999

Csakis műemlékes szakemberek.
Szakembernek számítanak mindazok akik szerepelnek a a Művelődési, Egyházügyi
Minisztérium jegyzékében (registruul experților) valamely szakmai kamarájaként.
Szakmai kamarák a következők:
- Szakértők és műszaki ellenőrök kamarája
- Szakemberek kamarája
- Gazdasági szakkégek kamarája

Ezen szakmai kamarákban felvételüket kérhetik azok az építészek, építőmérnökök,
restaurátorok vagy kivitelezők és kivétel cégek, akik/amelyek eleget tesznek a 2032/1999-es
minisztériumi rendelet 3. sz. mellékletében szereplő előírásoknak.

Szakterületek:

1. Építészet – restaurálás
2. Urbanisztika – parkok, kertek
3. Kutatás, nyilvántartás
4. Statika – történeti szerkezetek restaurálása, konszolidálása
5. Mérnöki szerelések
6. Művészeti elemek – falkép restaurálás
7. Művészeti elemek – festett faelemek restaurálása
8. Művészeti részek - fa-, és faragott fa restaurálása
9. Művészeti elemek – kő, és faragott kő restaurálása
10. Művészeti elemek - fémrestaurálás
11. Régészet – ős-kor, ó-kor
12. Régészet – középkor

A műemléken történő beavatkozás esetén hibák nem megengedhetőek, ezért szükséges a
nagyobb körültekintés, a munkálat gondosabb előkészítése, ami a feltételezi az alapos
felmérést, tudományos elődokumentációk készítését.

A műemlékes szakemberek jegyzéke megtalálható a Művelődési, Egyházügyi Minisztérium
honlapján: www.cultura.ro

A műemlékvédelmi törvény által a tulajdonosok számára biztosított kedvezmények

L 422/2001
HG 1430/2003
HG 802/2005
O.M.C.C 2364/2005

A védelmi törvény 39. cikkelye alapján a tulajdonos a következő kedvezményeket élvezik:

- az állam biztosítja a szakhatóságokon vagy a helyi önkormányzatokon keresztül az ingyenes szakmai tanácsadást, amely a nyilvántartási adatok hozzáférhetőségében, tanulmányok, kutatások, felmérések elkészítésében áll. Komolyabb munka esetében ez a felek közötti szerződéses megállapodás alapján történik

- kérésre, kellő indokoltság mellett az állam anyagi támogatásban részesíti a műemlék tulajdonosokat. A támogatás a Művelődési és Egyházügyi Minisztérium hivatalain vagy a helyi önkormányzatokon keresztül történik. Az állami támogatás általában a kutatási, tanulmányi és tervezési munkálatokra vonatkozik, olyan meggondolás alapján, hogy azokat a plussz terheket igyekszik az állam levenni a tulajdonosok válláról, amelyek a műemléki státusból adódóan terhelődnek rá. Kivitelezést is támogathat az állam, de ez csak résztámogatás lehet

- ha a műemléket lakásként használja a tulajdonos, akkor az épület és az alatta levő terület adómentességet élvez. Ez kereskedelmi felületek esetében nem érvényes (védelmi törvény 42. cikkely)

- a műemléktulajdonosok mentesek az építkezési engedélyek illetéke alól, ha eljárásuk törvényes

- a műemlék övezetekben történő beavatkozásokra kiadott szakhatósági jóváhagyásokra a szakhatóságnak illetéket kell fizetni (védelmi törvény 28. cikkely). Ebben az esetben az építkezési engedély az illetékének kifizetésénél 50 százalékos kedvezmény jár.

- kamatmentes vagy csökkentett kamatú banki kölcsönök megítélése

Megjegyzés:

A műemlékvédelem és egyéb kulturális programok támogatására a Művelődési és Egyházügyi Minisztérium 2005-ben létrehozta a Nemzeti Kulturális Alapot (Fondul Cultural National)

Elérhetősege: www.afcn.ro

Műemlékfelújításokat különböző hazai és nemzetközi szervezetek pályázat útján is támogatnak. Megfelelően összeállított műszaki dokumentáció beszerzett jóváhagyások és építkezési engedély az esetek nagyrésztében követelmény, de minden esetben előny.

Műemlékek feliratozása

O.M.C.C 2237/2005

A műemlék védelmét a műemlékre helyezett feliratozás jelzi

A feliratozás a minisztérium által kidolgozott szabály szerint történik. A szabványméretű és színű tábláknak tartalmaznia kell a műemlék főbb adatait: nevét és korát valamint a kategória logóját.

A tábla szövegét és elhelyezését a szakhatóság engedélyezi

A helyi önkormányzatok szerepe a műemlékvédelmben

L 422/2001

A védelmi törvény 46-49 cikkelye szabályozza

A helyi önkormányzatokra, helyi tanácsokra, polgármesteri hivatalokra és személyesen a polgármesterre is törvény szerint, de morálisan is fontos szerep hárul a műemlékvédelmben.

Ennek törvényes szabályozása a polgármesteri hivataloktól indul el:

- A műemlékeknek szerepelniük kell az általános településrendezési tervben az ideiglenesen vagy véglegesen meghatározott védelmi övezettel együtt. Ezért fontos, hogy a településrendezési terveket a szakhatóság is jóváhagyja.
- **Figyelem!** A helyi önkormányzat a településrendezési tervek elfogadására határozatot csakis a szakhatósági jóváhagyások megszerzése után és kizárólag ezek alapján hozhat!
- Építkezésre-, bontásra-, vagy tulajdonviszony váltásra kiadott urbanisztikai bizonylatokban kérni kell a műemlékek és a védelmi övezetbe található ingatlanok esetében a szakhatósági jóváhagyás megszerzését is.
- Fontos, hogy a helyi önkormányzatok kapcsolatban legyenek a megyei és központi szakhatóságokkal, a műemlékvédelmi előírások és szabályok minél hatékonyabb érvényesítésének érdekében
- Helyhatóságoknak kötelességük a tulajdonokban lévő műemlékek karbantartása, fenntartása az érvényben lévő szabályok szerint, és erre a helyi költségvetésből pénzalapot elkülöníteni
- Az adminisztrációs területükhöz tartozó műemlékek fenntartását, karbantartását, tulajdonviszonytól függetlenül kötelesek támogatni
- Helyi önkormányzati struktúrájukban műemlékvédő szakembernek helyet kell biztosítani
- Kötelesek szaktanulmányokat készíteni vagy készíttetni a védelmi övezetek elhatárolásának érdekében
- A tisztázatlan tulajdonviszonyú műemlékek esetében a tulajdonjog tisztázásáig, vagy a tulajdonossal nem rendelkezők esetében ennek rendezéséig, a műemlékek sorsáról a helyi önkormányzatnak kötelessége gondoskodni (védelmi törvény 5. cikkely)

Fontos! Műemlékek esetében a szakhatósági jóváhagyás nélkül kiadott építkezési engedélyek érvényüket veszítik

Fontosabb címek, elérhetőségek

Művelődési és Egyházügyi Minisztérium (Ministerul Culturii si Cultelor)

Serviciul Monumente istorice - director Dan Nicolae

Sos. Kiseleff nr. 30 – sector 1 – Bucuresti

Tel: 021 – 224 -44-21

Országos Műemlékvédelmi Intézet (Institutul Național al Monumentelor Istorice)

Str. Ienăchiță Văcărescu nr. 16 – sector - București

Tel: 021-

Országos Műemlékvédelmi Hivatal (Oficiul Național al Monumentelor Istorice)

Str. Ienăchiță Văcărescu nr. 16 – sector - București
Tel: 021- 3365424

